

LA PLAÇA 2.0

PER **JORDI BERTRAN**
Gestor cultural

Pentàgons sobre l'Ebre

Vivim endinsats en un cicle econòmic difícil. Però el govern a la deriva de Zapatero emula el Pentàgon –això sí, arruïnat–, sense entendre que cada avió, fragata o submarí dels enviats a Líbia accentua els números vermells de l'Estat i dels ciutadans. Més enllà de sortides de to, d'ajustos i tisores, convé fer emergir recursos existents en el territori i que massa sovint romanen desapercebuts. Avui viatgem cap a la Ribera d'Ebre, concretament cap al Castellet de Banyoles, un poblat ibèric en el terme de Tivissa. Aquest jaciment arqueològic, d'entrada lliure i gestionat pel Museu d'Arqueologia de Catalunya, mereix una visita.

La tribu ibèrica dels iler-cavons, pobladora de la vall de l'Ebre tarraconí, establí aquest enclavament i talaià per al control del comerç entre el litoral i l'interior a través de la via fluvial. Per ella connectaven amb la tribu dels ilergets, assentada en les actuals

▶ Vista del pas del riu Ebre per les comarques de Tarragona. FOTO:DT

comarques lleidatanes i que tingué en els mítics cabdills Indibil i Mandoni dos herois de la resistència contra la dominació romana. Centúries després, en el segle XIV, el Castellet dels iler-cavons va ser novament usat, aleshores per la ciutat de Barcelona, per descarregar el blat d'Aragó i traslladar-lo per terra a la costa de l'Hos-

pitalet de l'Infant i d'aquí al cap i casal. L'objectiu no era un altre que abaratir-ne els costos en evitar el dret de pas de la duana de Tortosa.

L'interès natural de l'espai riberenc també forma part del seu encís actual. Convivint amb les oliveres i els pins, la farigola i el romani, aus, llangardaixos i algu-

na serp, el Castellet ofereix una panoràmica espectacular sobre el riu, amb les seves illes peculiars, emmarcat per un fons fantàstic de serralades i muntanyes en què s'arriba a albira el Caro per sobre dels Ports.

Dues torres pentagonals flanquegen l'accés al poblat dels iler-cavons. Amb els seus cinc laterals, són mostres úniques i diferencials a la península Ibèrica i testimonien la influència grega. De fet, els colonitzadors grecs –també els fenicis– navegaven riu amunt i avall per transportar cereals, fusta i metalls. Com en l'actualitat, fa més de 2.500 anys el món (in)civilitzat ja era controlat des de fortificacions en què el número cinc dominava. Avui he anat a la plaça i he comprat pastissets de la Ribera per endolcir, d'una banda, aquest terrabastall acia-parador de guerres, terratrèmols i tsunamis i, de l'altra, estacions ferroviàries sense sentit imposades des d'una Moncloa agònica.